

*Митрофанов І.І.,**к. ю. н., доцент,**завідувач кафедри кримінального та цивільного права і процесу
Кременчуцького національного університету ім. М. Остроградського*

СИСТЕМА ПОКАРАНЬ У МЕХАНІЗМІ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Анотація. У статті досліджуються окремі види покарань, що складають певну систему. Покарання наповнює змістом основну форму реалізації кримінальної відповідальності (з призначенням покарання і судимістю). Система покарань має відповідати сучасному стану розвитку науки кримінального права та соціального і економічного розвитку країни. Покарання має досягти не лише його мети: кари, виправлення засудженого, запобігання вчиненню ним нових злочинів, – а й виконати в цілому завдання Кримінального кодексу, передбачені ст. 1 КК України. Якщо ці завдання не можуть бути виконані у процесі реалізації конкретного виду покарань, то виникає необхідність у виключенні його із переліку, визначеного ст. 51 КК України. Аналізуючи окремі види покарань, робиться висновок про незаконність виконання арешту слідчими ізоляторами. Крім того, Міністерство оборони України серед виконуваних ним функцій не містить вказівку на реалізацію цим державним органом покарань, що можуть застосовуватися до військовослужбовців, які вчинили злочини. Наголошується на необхідності удосконалення системи покарань.

Ключові слова: покарання, кримінальна відповідальність, система покарань, механізм реалізації кримінальної відповідальності.

Постановка проблеми. Покарання має застосовуватися державою лише тоді, коли не вдалося запобігти вчиненню злочинам, тобто, має бути останнім засобом в системі засобів протидії злочинності [1]. В механізмі реалізації кримінальної відповідальності покарання, хоча й розглядається як основний засіб, за допомогою якого втілюється у поведінку суб'єктів кримінально-правових відносин, які вчинили злочини, така відповідальність, проте перебільшувати його значення для виконання завдань Кримінального кодексу (далі – КК) не можна.

Покарання разом із судимістю наповнює «живим» змістом основну форму реалізації кримінальної відповідальності (з призначенням покарання і судимістю). Основною вона визнається не лише тому, що законодавець вказує у ч. 2 ст. 1 КК на покарання, як єдиний, на його думку, засіб досягнення завдань Кримінального кодексу, а з огляду на конструкцію санкцій статей (частин статей) Особливої частини КК, які починаються неодмінним словом «карається» і далі зазначаються конкретні види покарань.

При цьому питання виникає в тому, наскільки ці покарання ефективні і чи здатні вони вирішити за-

вдання закону України про кримінальну відповідальність (далі – ЗУпКВ), визначені ст. 1 КК України? Так, статистичні дані МВС України свідчать про те, що в 2005 році виявлено 46 637 осіб, які раніше вчиняли злочини і повторно вчинили злочини. З них судимість не знята або не погашена у 24 784 осіб. У 2006 році виявлено 44 514 осіб і судимість не знята або не погашена у 22 086 осіб. Відповідно в 2007 році виявлено 45 943 осіб і судимість не знята або не погашена у 24 086 осіб. У 2008 році виявлено 46 177 осіб і судимість не знята або не погашена у 24 140 осіб. У 2009 році виявлено 49 422 особи, з яких судимість не знята або не погашена у 25 410 осіб. У 2010 році виявлено 60 373 осіб і судимість не знята або не погашена у 27 706 осіб. У 2011 році виявлено 102 694 осіб, які раніше вчиняли злочини, у 35 828 з яких судимість не знята або не погашена. На 20 листопада 2012 року виявлено 91 308 осіб, які раніше вчиняли злочини, у 34 003 з яких судимість не знята або не погашена [2]. З урахуванням латентної злочинності можна сміливо стверджувати, що фактично рівень рецидиву становить близько 70 %, що свідчать про слабкий вплив окремих видів покарань, нездатних досягати мети, визначеної ч. 2 ст. 50 КК України.

Аналіз останніх досліджень та виокремлення нерозв'язаних проблем. Проблеми ефективності як окремих видів покарань, так і їх системи завжди перебували у сфері наукових інтересів багатьох українських учених-криміналістів. Суттєвий внесок у розв'язання зазначених проблем внесли В.І. Антипов, Л. В. Багрій-Шахматов, М.І. Бажанов, І. Г. Богатирьов, О. П. Горох, В. К. Гришук, В. П. Козирева, О. Г. Колб, О. М. Костенко, В. Т. Маляренко, А. А. Музыка, В. О. Навроцький, Ю. А. Пономаренко, А. Х. Степанюк, В. М. Трубников, О.І. Фролов, С. С. Яценко та багато інших вчених. Однак, незважаючи на розробленість проблем окремих видів покарання і їх системи в цілому, практична реалізація всіх видів покарань залишається на низькому рівні. Про що свідчать показники рецидивної злочинності в Україні.

Викладення основного матеріалу. Відповідно до ст. 50 КК України, покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод

засудженого. Із законодавчого визначення покарання можна виокремити такі його ознаки: 1) покарання є примусовим заходом, що, як прямо зазначено в законі про кримінальну відповідальність, полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого (ч. 1 ст. 50 КК). Вичерпний перелік покарань, що можуть бути призначені тільки судом за вчинені злочини, міститься у ст. 51 КК. Кожний вид покарання передбачає різний рівень правообмежень. Спочатку це проявляється у різних умовах та порядку його виконання (відбування), а потім обов'язково тягне наслідки загальноправового, кримінально-правового та кримінально-виконавчого характеру, пов'язані із станом судимості; 2) тільки суд може призначити покарання. Інші органи державної влади та управління таким правом не наділені. Згідно з ч. 1 ст. 124 Конституції України тільки суд в Україні вправі давати кримінально-правову оцінку вчиненому та особі винного. Саме тому у ч. 1 ст. 50 КК законодавець закріпив положення, що «покарання... застосовується ... за вироком суду». Цим підтверджуються конституційні засади кримінального провадження. Призначення покарання тільки судом визначено й у ч. 1 ст. 30 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), відповідно до положень якого у кримінальному провадженні правосуддя здійснюється лише судом згідно з правилами, передбаченими цим Кодексом; 3) покарання призначається від імені держави, тобто покарання носить публічний характер. Під час призначення покарання в обвинувальному вироку відображається негативна офіційна, моральна і правова оцінка як вчиненого суспільно небезпечного діяння, так і особи, яка його вчинила. Держава, караючи винного, тим самим засуджує його протиправну поведінку; 4) покарання носить особистий характер. Воно може бути призначено тільки за наявності вини особи у вчиненому злочині. Невинне заподіяння шкоди відповідно до ст. 62 Конституції України виключає кримінальну відповідальність. Покарання завжди має суто індивідуальний характер, тобто застосовується конкретно до особи, яка визнана винною у вчиненні злочину, і не поширюється на інших осіб, не причетних до його вчинення.

Застосування до особи, яка вчинила злочин, покарання у будь-якому випадку є не метою, значення якої вичерпується нею самою, кримінального провадження, а засобом досягнення визначеного законом результату. Так, відповідно до ч. 2 ст. 50 КК застосування покарання має на меті три самостійні складові: кара, виправлення засудженого і запобігання вчиненню нових злочинів. Указані складові мети покарання є такими, що обумовлюють і взаємопов'язують одна одну. У цьому зв'язку здебільшого при застосуванні покарання складові його мети можуть досягатися паралельно.

Досягнення зазначеної в ч. 2 ст. 50 КК України мети покарання безпосередньо пов'язано зі здійсненням на

засудженого ефективного і всебічного впливу під час реалізації призначеного за вироком суду покарання. У зв'язку із цим, КК передбачає певний перелік покарань, що можуть бути застосовані до винного, який визнаний винним у вчиненні злочину, з урахуванням його особи, ступеня тяжкості злочинного діяння, інших обставин справи.

Перелік покарань, встановлений ст. 51 КК України, на сучасному етапі розвитку законодавства про кримінальну відповідальність включає дванадцять видів покарань. Цей перелік покарань у кримінально-правовій науці називають системою, хоча він в той же час є підсистемою системи засобів кримінально-правового впливу на осіб, які визнані винними у вчиненні злочину, за допомогою якої й реалізується відповідальність у кримінальному праві. Системою покарань науковці називають встановлений статтею 51 КК України обов'язковий для суду вичерпний перелік покарань, розташованих у певному порядку з урахуванням їх порівняльної суворості, що утворюють у сукупності єдине ціле. Таке розуміння системи покарань із деякими уточненнями термінології у різних авторів є визнаним у теорії сучасного кримінального права [3, 444; 4, 255; 5, 130; 6, 238; 7, 279]. Система покарань, на думку законодавця, характеризується на сьогодні вичерпністю та логічною завершеністю. Однак зміни, внесені до КК Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» № 4025-VI від 15.11.2011, свідчать про те, що штраф сьогодні не може бути визнаний найм'якшим видом покарання. Тобто, цей закон зламав систему покарань, оскільки місце штрафу в системі перестало відповідати його м'якості.

Крім того, ця система не є досконалою, на що справедливо вказують вчені. Так, Т. А. Денисова, підтримуючи точки зору інших науковців щодо виключення із системи покарань позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, вважає за доцільне доповнити ст. 51 КК України та ввести новий вид покарання у виді потрійного відшкодування шкоди [8, 15]. Такий вид покарання є дійсно ефективним засобом впливу на осіб, які вчинили злочини, оскільки враховує інтереси потерпілого від злочину на відміну від усіх існуючих покарань.

Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу вміщує всі елементи кари у вигляді певних обтяжень і позбавлень, і складається з таких ознак: засудження особи, що виражається у негативній оцінці її поведінки у вирокі суду від імені держави; пов'язано із психологічним впливом на засудженого, який втрачає знаків відмінності за минулу діяльність і, як правило, значущих для нього; можливе обмеження подальшої професійної діяльності засудженого. Це пояснюється тим, що позбавлення цих знаків відмінності (разом із

судимістю) створює додаткові перешкоди для професійної кар'єри особи, яка відбула покарання, і зберігає свою негативну дію на становище засудженого й після погашення або зняття судимості. Крім того, механізм відновлення прав на позбавлене звання, ранг, чин або кваліфікаційний клас у КК просто не передбачений, тому цей вид покарання вважається довічним; це покарання може призвести до втрат різних пільг майнового характеру; тягне судимість, оскільки за вчинення тяжкого чи особливо тяжкого злочину, як правило, призначається реальне покарання.

До недоліків змісту ст. 54 КК України слід віднести відсутність вказівок: 1) на строки дії позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; 2) на конкретний вид основного покарання, на додаток до якого призначається розглядуваний вид покарання; 3) у санкціях норм Особливої частини КК, що надає можливість судам застосовувати цей вид покарання на власний розсуд. Всі ці питання потребують свого законодавчого вирішення або за відсутності реальних механізмів його реалізації та відновлення прав на позбавлене звання, ранг, чин або кваліфікаційний клас у законодавстві слід його виключити із системи покарань.

Звертає на себе увагу й такий вид покарання, як конфіскація майна. Так, М. П. Черненко, досліджуючи проблеми теорії й практики виконання майнових покарань, установив, що реальність виконання покарання у вигляді конфіскації майна не перевищує 10 % [9]. Це пояснюється тим, що, по-перше, слідчі нерідко несвоєчасно вживають заходів відносно накладення арешту на майно підозрюваних, що дає можливість приховання майна, яке підлягає конфіскації. По-друге, труднощі виконання покарання у виді конфіскації майна обумовлюються контингентом громадян, щодо яких застосовується цей вид покарання. У цю категорію нерідко потрапляють особи без певного місця проживання, хворі на алкоголізм, наркоманію і токсикоманію. У перерахованого контингенту майно, як правило, відсутнє. Крім того, до цієї категорії належать й особи, які професійно займаються підприємницькою діяльністю. Як правило, все майно таких осіб на законних підставах оформлене на родичів або на довірених осіб. Тобто, по суті, це покарання перетворилося у формальність, дотримання якої вимагає законодавство про кримінальну відповідальність. На підставі вищезгаданого М. П. Черненко висловився про виключення покарання у виді конфіскації майна із системи покарань, передбаченої чинним КК України [9].

Пропозицію М. П. Черненка слід визнати раціональною, оскільки в міжнародному кримінальному праві існує два види конфіскації – загальна і спеціальна. Загальна стосується конфіскації всього майна засудженого, за винятком майна, перелік якого визначається законом. У багатьох країнах така конфіскація

заборонена Конституціями цих країн. Україна ніяк не бажає розставатися з таким видом покарання. На наш погляд, необхідно залишити тільки спеціальну конфіскацію, що передбачає безоплатне вилучення того майна, яке використовувалося для вчинення злочину або було придбано (нажите) злочинним шляхом.

Аналізуючи виправні роботи, як один із видів основних покарань, ми зробили висновок про те, що вони можуть бути призначені, як правило, особам, які вчинили менш небезпечні злочини і не потребують ізоляції від суспільства. Виправні роботи призначаються тільки працюючим і виконуються за місцем роботи засуджених. Тому не дивно, що в умовах економічної кризи цей вид покарання практично не призначається. В Україні сьогодні 2,5 млн. безробітних, з них на обліках у центрах зайнятості населення офіційно зареєстровано близько 1 млн. незайнятого працездатного населення. У таких умовах реалізація виправних робіт ставиться під сумнів.

Досліджуючи проблеми виконання арешту, як виду покарання, ми дійшли досить невтішних висновків [10, 23–31]. Засуджені до арешту мають триматися в спеціальній установі виконання покарань Державної пенітенціарної служби України (далі – ДПтС) – арештному домі, де передбачаються умови досить суворих правообмежень. Це дозволило багатьом дослідникам говорити про арешт як про вид покарання, яке може здійснити шоківий вплив на засудженого. На думку законодавця, внаслідок короткочасного інтенсивного карального впливу засуджений повинен відмовитися від вчинення злочинів надалі. Короткочасність ізоляції від суспільства засудженого до арешту полягає в тому, що цей вид покарання встановлюється на строк від одного до шести місяців. Слід також указати на те, що на сьогодні через відсутність арештних домів, що, у свою чергу, пояснюється складним економічним становищем у країні, арешт виконується слідчими ізоляторами.

Аналіз норм Особливої частини КК України дозволяє зробити висновок про те, що арешт повинен застосовуватися за вчинення злочинів невеликої або середньої тяжкості. Однак ті каральні елементи, про які говорилося вище, суперечать цій обставині. Це пов'язане з тим, що законодавець для арешту, як відзначалося вище, передбачає умови суворої ізоляції. Так, засудженим до арешту забороняються побачення з родиною та іншими особами, за винятком адвокатів або інших фахівців в галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто або за дорученням юридичної особи, а також забороняється одержання посилок (передач) і бандеролей, за винятком посилок (передач), що містять предмети одягу за сезоном (ч. 3 ст. 51 Кримінально-виконавчого кодексу (далі – КВК)). Крім того, до осіб, які відбувають арешт, не може застосовуватися звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК

України) і умовно-дострокове звільнення від відбування покарання (ст. 81 КК України), амністія, а також заміна невідбутої частини покарання більш м'яким видом покарання.

Отже, з урахуванням вищезазначеного, можна визначити специфічне призначення арешту як виду покарання в такий спосіб: здійснення на засудженого позитивного психологічного впливу в умовах короткочасної ізоляції від суспільства. Однак, на наш погляд, у зв'язку з тим, що за 11 років дії КК в Україні не створені умови для виконання арешту (не побудоване жодного арештного дому), а його виконання слідчими ізоляторами (СІЗО) є протизаконним (відповідно до положень КВК України СІЗО не належать до установ виконання покарань ДПтС України; у кримінально-виконавчій системі України слідчі ізолятори є єдиними спеціалізованими установами, призначеними винятково для забезпечення реалізації запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою осіб, підозрюваних і обвинувачених у вчиненні злочинів). У цьому зв'язку, у КК і КВК України необхідно або накласти мораторій на виконання арешту, або взагалі виключити його з переліку видів покарань як невідповідний одному з основних принципів політики в сфері протидії злочинності – законності.

Військовослужбовці відбувають арешт на гауптвахті Служби правопорядку Міністерства оборони (МО) України згідно з вимогами КВК України і вимог пунктів 13–25 і пунктів 28–46 додатка 12 до Статуту гарнізонної та вартової служби Збройних Сил України.

Крім того, нами звертається увага на такий «ганебний» вид покарання, як службові обмеження для військовослужбовців. Цей вид покарання слідом за КК Російської Федерації був прийнятий українським кримінальним законом. Згідно з ч. 1 ст. 58 КК України покарання у виді службового обмеження застосовується до засуджених військовослужбовців, крім військовослужбовців строкової служби, на строк від шести місяців до двох років у випадках, передбачених цим Кодексом, а також у випадках, коли суд, враховуючи обставини справи і особу засудженого, вважатиме за можливе замість обмеження волі або позбавлення волі на строк не більше двох років призначити службове обмеження на той самий. Проаналізувавши його зміст, можна зробити висновок про багатоаспектність (відрахування в доход держави із грошового утримання засудженого військовослужбовця, протягом строку виконання покарання він не може бути підвищений за посадою, у військовому званні, а також цей строк не зараховується йому в строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання) і принизливість для людської гідності цього виду покарання. Так, військовослужбовець, який пов'язував своє життя з військовою службою (кар'єрою) приречений до її закінчення займати той рівень службового становища, якого він досяг до засудження. Солдатам строкової

служби такий військовослужбовець не може взагалі бути прикладом, а тому підпорядкування йому за посадою і військовим званням є сумнівним, оскільки всі будуть знати, що він засуджений «товариш капітан» або «товариш лейтенант». Виходячи з цього, нами пропонується виключити із системи покарань і цей вид.

Органи і командування військових частин МО України виконують також позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, коли воно застосовується як додаткове покарання до арешту і тримання в дисциплінарному батальйоні.

Згідно зі ст. 62 КК України тримання у дисциплінарному батальйоні, як основний вид покарання, може застосовуватися до військовослужбовців строкової служби на строк від шести місяців до двох років у випадках, передбачених цим Кодексом, а також якщо суд, враховуючи обставини справи і особу засудженого, вважатиме за можливе замінити позбавлення волі на строк до двох років триманням у дисциплінарному батальйоні на той самий строк.

Кримінально-правова сутність цього виду покарання полягає в тому, що засуджений примусово протягом визначеного у вироку суду строку утримується в дисциплінарному батальйоні, у якому піддається виправному впливу за допомогою спеціального режиму тримання, а також комплексу виховних заходів. На нашу думку, цей вид покарання є зайвим, оскільки не вписується в логіку пеналізації суспільно небезпечних діянь. Докладний розгляд цього питання виходить за межі цього дослідження. Зауважимо лише, що суспільно небезпечні діяння, за вчинення яких може бути призначене це покарання, повинні каратися звичайним позбавленням волі, а не триманням у дисциплінарному батальйоні, тим більше, що кількість таких засуджених порівняно невелика, а обладнання і утримування для них спеціалізованих установ не можна визнати виправданими. Незрозумілі також критерії, за якими законодавець виділяє для відбування покарання до 2 років саме категорію військовослужбовців. У відносинах з державою із приводу вчиненого злочину вони повинні бути рівними з усіма іншими громадянами, що в значній мірі буде відповідати принципам рівності громадян перед законом і соціальної справедливості.

Наша думка обґрунтовується ще тим, що серед основних завдань МО України згідно з п. 3 Положення про Міністерство оборони України, затвердженого Указом Президента України від 6 квітня 2011 року № 406 /2011, немає згадки про виконання покарань відносно засуджених військовослужбовців. На наш погляд, не слід передавати йому каральні функції, а виконання всіх видів покарань повинно бути підконтрольним єдиному, спеціально створеному державному органу – Державній пенітенціарній службі України. Це буде повністю відповідати вимогам політики держави в сфері виконання покарань.

Висновки. Систему покарань, передбачену статтею 51 КК України, не можна визнати досконалою, як з погляду теорії, так і складностей з позицій практики реалізації окремих видів покарань. У зв'язку з відсутністю матеріальної і технічної бази для виконання арешту і виправних робіт, на наш погляд, необхідно їх виключити з переліку покарань або ввести мораторій на їхнє виконання. Крім того, автором відзначається необхідність скасування всіх видів покарань для військовослужбовців, конфіскації майна, позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу і виправних робіт у тому вигляді, в якому вони регулюються нормами КК України. Це пов'язано, перш за все, з тим, що Україна на сучасному етапі розвитку просто не має можливостей для забезпечення виконання в повному обсязі 12 видів покарань. Крім того, більшість вчених вважає, що розширення системи покарань у 21 столітті не було потрібно й не потрібно зараз (53,7%). На думку фахівців (опитано 938 співробітників прокуратури, ДПтС України і суддів Полтавської, Донецької, Дніпропетровської, Одеської, Хмельницької областей), найефективнішими покараннями, які слід застосувати на сучасному етапі розвитку України, є: позбавлення волі – 32,1%, громадські роботи – 19,6%, штраф – 15,3%.

Виходячи з цього, необхідно: 1) скоротити кількість видів покарань у переліку, передбаченому ст. 51 КК України; 2) розробити і здійснити низку заходів, необхідних для зміни на законодавчому рівні кримінально-правового регулювання застосування видів покарань, не пов'язаних з позбавленням волі; 3) провести повномасштабну ревізію санкцій норм Особливої частини КК.

Література:

- Музыка А. А. Покарання та його застосування за злочини проти здоров'я населення: монографія / А. А. Музыка, О. П. Горох. — К.: Паливода А. В., 2012. — 404 с.
- Стан та структура злочинності в Україні. [Електронний ресурс]. — Режим доступу на: <http://mvs.gov.ua>.
- Гришук В. К. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посібник / В. К. Гришук. — К.: Ін Юре, 2007. — 568 с.
- Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за ред. В. А. Клименка, М.І. Мельника. — К.: Юридична думка, 2004. — 352 с.
- Кримінальне право України. Загальна частина: Схеми. Таблиці. Визначення: навчальний посібник / за ред. Є. В. Фесенка. — К.: Юрінком Інтер, 2007. — 272 с.
- Матишевський П. С. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / П. С. Матишевський. — К.: А. С. К., 2001. — 352 с.
- Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник / П. Л. Фріс. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 362 с.
- Денисова Т. А. Корегування мети покарання як крок до гуманізації кримінальної політики / Т. А. Денисова // Вісник Центру суддівських студій. — 2006. — № 9. — С. 11—15.

- Черненко М. П. Проблеми теорії і практики виконання майнових покарань: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук: спец. 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право» / М. П. Черненко. — Х., 2003. — 20 с.

Митрофанов И. И. Система наказаний в механизме реализации уголовной ответственности

Аннотация. В статье исследуются отдельные виды наказаний, составляющие определенную систему. Наказание наполняет содержанием основную форму реализации уголовной ответственности (с назначением наказания и судимостью). Система наказаний должна соответствовать современному состоянию развития науки уголовного права и социального и экономического развития страны. Наказание должно достичь не только его цели: кары, исправления осужденного, предотвращения совершения им новых преступлений, — а и выполнить в целом задачи Уголовного кодекса, предусмотренные ст. 1 УК Украины. Если эти задачи не могут быть выполнены в процессе реализации конкретного вида наказания, то возникает необходимость в исключении его из перечня, определенного ст. 51 УК Украины. Анализируя отдельные виды наказаний, делается вывод о незаконности исполнения ареста следственными изоляторами. Кроме того, Министерство обороны Украины, среди выполняемых им функций, не содержится указания на реализацию этим государственным учреждением наказаний, которые могут назначаться военнослужащим, совершившим преступления. Акцентируется внимание на необходимости усовершенствования системы наказаний.

Ключевые слова: наказание, уголовная ответственность, система наказаний, механизм реализации уголовной ответственности.

Mitrofanov I. The system of punishment within the criminal responsibility realization mechanism

Summary. The article deals with the study of some certain types of punishment composing the definite system. The punishment fills with the contents the basic form of criminal responsibility realization (with the determination of punishment and conviction). The system of punishment must correspond to current status of criminal law scientific development and to social and economic development of the country. The punishment should achieve not only its objective: penalty, reformation of the convicted, prevention from commission of a crime, — but also fulfill the tasks of Criminal Code, stipulated by Art. 1 CC of Ukraine. If the following tasks cannot be solved in the process of realization of the specific type of punishment, the necessity of its elimination from the list provided by Art. 51 CC of Ukraine comes into existence. Analyzing the separate types of punishment it has made a conclusion concerning the unlawfulness of arrest by investigative isolation ward. In addition, Ministry of Defense of Ukraine, among the performed functions, does not have an indication of realization of state punishment that can be imposed to the military officers committed a crime. The attention has been focused on the necessity of system of punishment perfection.

Keywords: punishment, criminal responsibility, system of punishment, criminal responsibility realization mechanism.